STICHTING
SCOREN
DOE JE
SAMEN

Aan de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
Hugo de Jonge
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Nijmegen, 30 SEP 2022

Betreft: Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Geachte heer De Jonge,

Met tevredenheid hebben wij kennis genomen van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Onze stichting wil graag actief meedenken en meewerken aan leefbaarheid en veiligheid in ons land.

Graag gaan we met uw departement het gesprek aan. U ontvangt daartoe een notitie van onze kant.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

Bijlage: 1. (Een leefbare en veilige wijk… daar scoor je samen voor!)

Molenweg 143C
6543 VA Nijmegen

CC-lijst:

- *Tweede Kamer der Staten-Generaal*
- *Eerste Kamer der Staten-Generaal*
- *Ministerie van Algemene Zaken*
- *Colleges van GS*
- *Provinciale Staten*
- *Colleges van B&W van de G40-gemeenten*
- *Gemeenteraden van de G40-gemeenten*

Een leefbare en veilige wijk...

daar scoor je samen voor!

Stichting Scoren Doe Je Samen

September 2022

STICHTING
SCOREN
DOE JE
SAMEN

Aanleiding als inleiding

De stichting Scoren Doe Je Samen heeft als een van haar focusthema's *'de leefbare wijk'*. De wijk omdat wij geloven in de Amerikaanse uitspraak *"It takes a village to raise a child"*. De stadswijk heeft de omvang van een dorp en is voor een jongere de directe en concrete leefomgeving. Leefbaarheid is een begrip waar veel onder kan worden verstaan. Het is in zwang gekomen in het begin van deze eeuw. De leefbare stad werd een doelstelling van vele gemeenten. Het Rijk was op dat moment bezig met het integrale Grotestedenbeleid. Onder aanvoering van minister Roger van Boxtel werden de domeinen sociaal, economisch en fysiek met elkaar verbonden. Later kwam daar veiligheid ook bij. Het GSB kende drie pijlers: de sociaal-economische, de sociaal-fysieke en de fysiek-economische. Deze pijlers droegen bij aan de leefbare stad.

Na de stad ging de focus van de Rijksoverheid meer naar de wijken. Die focus werd echt uit de fysieke pijler ingestoken en vanuit deze fysieke pijler werd gewerkt aan de sociaal-economische infrastructuur om deze fysieke pijler te versterken. Het Wijkenbeleid werd dan ook niet door een minister die op Binnenlandse Zaken zetelde ingestoken, maar door de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie die op VROM zetelde. Ella Vogelaar is onlosmakelijk verbonden aan dit Krachtwijkenbeleid dat begon in 2007.

In 2010 werd dit beleid afgeschaft door het eerste kabinet Rutte en stopte de aandacht van het Rijk voor de wijk. Nu – in 2022 – heeft de Minister voor VRO, Hugo de Jonge, het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid gelanceerd. 15 burgemeesters vroegen in een Manifest aandacht voor een aantal gebieden en luidden de noodklok bij het kabinet. Met resultaat, want in 19 gemeenten zijn 20 gebieden aangewezen waar het Rijk met de lokale overheden samen in wil investeren. De gemeente Nijmegen is niet een van deze gemeenten. Het is ons niet bekend of Nijmegen een beroep heeft gedaan op dit Nationaal Programma. Toch kan de gemeente Nijmegen net als alle andere niet geselecteerde gemeenten gebruik maken van elementen uit het programma, namelijk via het kennisportaal WijkWijzer. Daar worden producten en diensten aangeboden met betrekking tot het Nationaal Programma.

Omdat onze stichting zich richt op het domein Leefbaarheid en het domein Veiligheid vinden wij deze kennis en de ontwikkelingen rondom dit programma van belang. Dat is de aanleiding van deze notitie.

West of Oost mag geen verschil maken

In het Nationaal Programma wordt meteen gesteld dat het niet zo mag zijn dat het opgroeien in de ene wijk en het opgroeien in de andere wijk een groot verschil in het leven van een jongere mag zijn of worden. Het Nationaal Programma wil dit voorkomen, omdat dit nu wel het geval is. Op het gebied van wonen, werken, inkomen, onderwijs, veiligheid en gezondheid is dit te merken. Een gebiedsgerichte inzet moet dit verhelpen.

Context en analyse

In het Nationaal Programma is een heldere analyse geformuleerd over het domein van de

leefbare wijk. Wij belichten de elementen die binnen ons werkveld liggen als stichting. Daarmee willen we niet zeggen dat de andere elementen niet van belang zijn, maar onze stichting houdt zich met de sociale infrastructuur bezig en niet met de economische of de fysieke infrastructuur.

De kwetsbare wijken herbergen veel jongeren die voortijdig de school verlaten. Vaak betreft het hier lagere schoolniveaus. Deze jongeren worden sneller aangetrokken door het makkelijke geld van het criminele circuit. Het gevolg is een strafblad en geen VOG. Daarmee zijn de opleidings- en baankansen tot een minimum gedaald.[1]

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) bevestigde de aanname dat de plek waar je opgroeit mede bepalend is voor je toekomst. De buurt heeft invloed op kinderen en jongeren. Gebiedsgericht beleid draagt bij aan het verbeteren van de wijk.[2]

Wijkaanpak. Hoe dan?

Het nieuwe Nationaal Programma is afkomstig van de Minister voor VRO. Dat duidt er op dat de eerste insteek van het programma een fysiek-ruimtelijke is. Deze dient wel verbonden te worden aan een sociaal-economische aanpak. Deze verbindingen moeten worden gemaakt door verschillende organisaties: naast de overheden zijn de corporaties, politie, zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijs, ondernemers en andere organisaties in het maatschappelijk middenveld. Deze groepen moeten ook stevig verbonden worden aan deze aanpak in de wijk. Wij zijn als zorg- en welzijnsorganisatie bereid om aan te haken en verbonden te zijn op deze domeinen.

En wat dan?

Het doel is de kwetsbare gebieden op orde brengen op de domeinen leefbaarheid en veiligheid. Hier worden drie subdoelen voor benoemd:

(1) Het verbeteren van de fysieke leefomgeving;
(2) Het bieden van een beter perspectief;
(3) Het vergroten van de veiligheid.

Omdat de fysieke leefomgeving niet optimaal is met krappe woningen zijn plekken voor huiswerkondersteuning nodig, zodat de jongeren niet op straat hangen. Op deze manier zien we dat hoe het geheel samenvalt.

Meer mensen maatschappelijk meedoen

Het begint bij het begin van het leven van een kind. Een kansrijke start is nodig. Die krijgt een kind alleen als het gelijkwaardig met gelijke kansen als ieder ander kind op kan groeien. De directe leefomgeving van het kind en de sociaal-economische atmosfeer waar het kind in opgroeit is hier bepalend bij. Een goede voorschool en speciale activiteiten voor de kleintjes zijn belangrijk voor de ontwikkeling van een jong kind. Dat

[1] Dit blijkt uit het rapport 'Perspectief bieden' van het Verwey-Jonker Instituut uit 2021.
[2] Zie het SCP-rapport 'Opgroeien in een kwetsbare wijk' uit 2021.

geeft de mogelijkheid voor ieder individu op een eerlijke kansrijke start voor een succesvolle toekomst.

Als een jongere ouder wordt moet deze met aandacht begeleid worden. Niet alleen door ouders en directe familie – alhoewel zij wel het belangrijkste zijn -, maar ook door school, sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties; eigenlijk in de samenleving in zijn geheel. De hele wijk of buurt moet van kwaliteit zijn om een mens op te voeden met een opvoeding van kwaliteit.

Programmatisch werken in het programma

Naast dit Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid kent het kabinet meerdere programma's. Zo is er het Nationaal Programma Onderwijs (NPO), dat de gevolgen van corona op het studentenwelzijn en studieachterstanden moet wegwerken. Ook is er het programma School en Omgeving, wat extra aandacht wil geven aan de driehoek 'thuis, school en omgeving'. Uit het vorige kabinet zijn er nog het Nationaal Preventieakkoord en ook het Nationaal Sportakkoord. De actieprogramma's van het Ministerie van VWS, zoals Zorg voor de Jeugd en Kansrijke Start verdienen het ook om genoemd te worden. Er is dus al veel en alles grijpt in elkaar. Voor nu volstaan we in deze notitie met deze opsomming.

Allianties smeden

De burgemeesters worden in the lead gezet bij de strategische uitvoering van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Terecht, want zij weten wat er in de stad en wijken gebeurd. Zij kennen de problematiek als geen ander. Zij zijn ook een stabiele factor in het gemeentebestuur en hebben door hun ambt al status in de stad.

De gemeenten zullen met de maatschappelijke partners en met het Rijk samen aan de slag gaan om een programma te schrijven voor de uitvoering. Wij geven graag mee dat de Regio en de Provincie ook meegenomen moeten worden bij deze uitwerking. Een stad is geen eiland.

Het Alliantieoverleg zal belangrijk zijn bij de vorming en de uitvoering van de plannen. Steden die niet geselecteerd zijn zullen kunnen leren van de ervaringen van de 20 Allianties. Onze stichting is beschikbaar om mee te denken over de uitvoeringsplannen.

[redacted]